

שתי הלחם

מעלת שתי הלחם
למוד דיני שתי הלחם
זכר לשתי הלחם
קצור הלכות שתי הלחם

מעלת "שתי הלחם"

מביאים ברכה

יום הבכורים

ג. בגמרא ראש השנה טז. כתוב: מפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת הוא זמן פרות האילן, אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פרות האילן.
פרש רש"י ששתי הלחם שייכים לפרות האילן כיון שהם מתירים להביא בכורים, או לפי הדעה שחטה נחשב ע"ז.
מבאר פאן שעל ידי הקרבת שתי הלחם, זוכים בדין על פרות האילן.⁷

א. חג השבועות נקרא בתורה "יום הבכורים".¹
פרש רש"י² שנקרא בכורים על שם שתי הלחם, שהם מנחת חטים הראשונה מהתבואה החדשה.
ויש מפרשים³ שנקרא יום הבכורים על שם שהוא זמן תחלת הבאת הבכורים, אך המשנה הפסוק "בהקריבכם מנחה חדשה לה'" לכל המפרשים הפונה לשתי הלחם.
משמע שעקר חג השבועות הוא על ידי הקרבת שתי הלחם.

משפיעים תורה

מצות היום

ד. ידועים דברי השול"ה⁸ שביום מתן תורה דנים על פרות האילן - הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקדוש ברוך הוא. ולכן העולם נדון ביום זה על התורה שנתנה בו האם בטלו ממנה, ולא השלימו בתורה ובמצוות פראוי.

ב. בכל המועדים יש מצוה מיחדת לאותו מועד.⁴ אבל בחג השבועות אין מצוה מעשית לכל יחיד, אלא הקרבת שתי הלחם היא המצוה המיוחדת של החג.
וכן פפרשת אמר⁵ כתוב את המצוות המיוחדות של כל המועדים, ובהג השבועות כתוב את מצות שתי הלחם. משמע ששתי הלחם הם מצות היום.

6. וכ"כ הריטב"א והר"ן. והרשב"ץ כתב שבשבועות נידונים גם על חטים. וע"ע פי הרמב"ם לר"ה, מהר"ל, ועיון יעקב.
7. כמו שפירש רש"י והר"ן על פסח זמן תבואה שנידונים על התבואה, ה"ה עצרת זמן פירות האילן הכוונה שנידונים על הפירות. וכ"כ המ"א תצ"ד ה' ובמ"ב סק"י ששבועות יום דין על הפירות.
8. מסכת שבועות בשם תולעת יעקב. וכ"כ בספר חמדת ימים ח"ג ענייני חג השבועות פ"א אות י"ב י"ג.

1. במדבר כ"ח כ"ו.
2. במדבר שם, וכ"כ רש"י ויקרא כ"ג י"ז.
3. חזקוני והעמק דבר במדבר שם, ורש"י שמות כ"ג ט"ז.
4. בפסח - קרבן פסח ומצה, בראש השנה - תקיעת שופר, ביום כיפור - תענית, בסוכות - סוכה ולולב.
5. ויקרא כ"ג.

והעצה לזכות בדין שפיוס הזה הוא על ידי הקרבת שתי הלחם, כמו שמפרש בגמרא הנ"ל!

השפת אמת⁹ כותב שפיוס שהנביאים קבלו את נבואתם מהר סיני, כך בכל שנה מקבל כל אחד מיישראל בשבועות את כל מה שצטוו להבין ולהתנדש בתורה, ובמשך השנה מוציא כל אחד מהפח אל הפעל. ולכן בעצרת נדונים על פרות האילן, שהם החדושים שיוצאים מהתורה שנקראת עץ חיים.

ולפי הגמרא הנ"ל גם הדין הזה פמה חדושי תורה הוא יחדש, תלוי בהקרבת שתי הלחם!

כאלו הקריבום לפני

ה. כל ישראל מיחלים ומצפים שזנבה בשנה זו שייבנה בית המקדש ונקריב שתי הלחם.

אך אם ח"ו לא נזפה בשנה זו ולא נקריב את שתי הלחם, אם כן יחסר לנו את עקר מצות היום של חג השבועות, וכן יחסר את הזכות בדין על פרות האילן על נשמות ישראל ועל חדושי התורה, וצריכה לעשות כל מה שאפשר כדי שייחשב לנו כאלו הקריבנו שתי הלחם.

מובא בגמרא¹⁰ ששאלה זו שאל אברהם אבינו את הקדוש ברוך הוא: "בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם?" וענה לו: "כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן מעלה אני עליהם כאלו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עוונותיהם".

ואם כן צריכה לקרא בשבועות את פרשת שתי הלחם והקרבנות שעממה כדי שייחשב כאלו הקריבום, כמו כל הקרבנות.

למוד דיני שתי הלחם

ו. והנה, פרשת התמיד אומרים כל בקר¹¹, ועל ידי זה נחשב כמו הקרבה¹². וכן את קרבנות מוסף של שבת, ראש חודש ויום טוב מזכירים בתפלת מוסף, ונחשב כמו הקרבה.

אבל בחג השבועות מזכירים בתפלת מוסף רק את קרבנות המוסף¹³, ולא מזכירים את שתי הלחם והקרבנות שמביאים עממם¹⁴. וכבר הקשו בן הראשונים והאחרונים ותוצו בכמה

9. ענייני חג השבועות תרס"א.

10. תענית כז: ומגילה לא:

11. כמו שכתבו הראשונים והפוסקים שיש חיוב לומר פרשת התמיד כל יום, וכן מוכח בטור ושו"ע (ס"ס מ"ז, מ"ח, מ"ט, נ"י) שקבעו לומר את פרשת התמיד בסדר התפלה, וברמ"א בסי' מ"ח.

12. כמו שביאר במ"ב מ"ח סק"א.

13. שבפרשת פנחס (במדבר כ"ח), שהם: שני פרים איל אחד ושבע כבשים לעולה, ושעיר לחטאת.

14. שבפרשת אמור (ויקרא כ"ג), שהם: פר אחד שני אילים ושבע כבשים לעולה, שעיר לחטאת, ושני כבשים לשלמים.

אופנים¹⁵.

וכן בכל המועדים קוראים בתורה את קרבנות המוסף ונחשב כמו הקרבה¹⁶. אבל בחג השבועות קוראים רק את קרבנות המוסף, ולא את שתי הלחם והקרבנות שעממם¹⁷.

ויוצא שלא מזכירים כלל בחג השבועות את שתי הלחם, ואין 'נשלמה פרים שפתינו'. לכן ראוי מאוד לכל אחד לומר וללמוד את סדר הקרבת שתי הלחם שייחשב כמו הקרבה, וכן כתבו גדולי האחרונים¹⁸ שראוי לומר. ומובא סדר ההקרבה בכמה ספרים¹⁹. או שאפשר לפחות לקרא את הפסוקים שבפרשת אמור²⁰.

זכר לשתי הלחם

ו. ברמ"א²¹ באר את המנהג לאכל מאכלי חלב בשבועות, פיון שעל ידי שאוכלים חלב ובשר באותה סעודה צריכים להביא שתי לחמים על השלחן, והשלחן הוא כמו מזבח²², ויש בזה זכר לשתי הלחם. וכמו שעושים שני תבשילים בליל פסח זכר לפסח

15. עיין דעת זקנים (לבעלי התוס') במדבר כ"ח כ"ה, רמ"ע מפאנו בסוף סדר העבודה (עמ' קמ"א), שיירי כנה"ג או"ח סי' ת"צ (הגהות הטור ג'), ברכ"י שם א' בשם כמה אחרונים, א"ר שם ט"ו, שו"ת התעוררות תשובה או"ח רצ"ח, שפ"א מנחות מה: מנחת אברהם מנחות מה: (עמ' שכ"ד).

16. עיי' תוס' ורא"ש מגילה ל: בשם ר"ע גאון שהתקנה לקרא במפטיר בקרבנות המועדים הוא כדי שייחשב כמו הקרבה.

17. עיין דרשות חת"ס ח"ב (רצ"ב טור ד'), ושו"ת מנחת יצחק ח"ו נ' שביארו הטעם שלא קוראים.

18. יש נוחלין (אחי השלי"ה) פ"א הגהה ט' (ד"ה והנה מאחר), הובא בכ"ח או"ח תצ"ד ל"ג, ופתחי עולם ו'. וכ"כ סידור בית יעקב (ליעב"ץ) ביום א' דשבועות.

19. רמב"ם תמו"מ פ"ח, סדר העבודה לרמ"ע מפאנו (סדר עבודה רבה סוף פ"ט), סידור בית יעקב (ליעב"ץ) ביום א' דשבועות, עבודת הקרבנות (לחתן הח"ח) ח"ב סי' נ"ב – ס"ה [ובסימן כ"ג סק"ב כתב שכל הספר נכתב כדי לקיים נשלמה פרים שפתינו וייחשב כאילו הקרבנו], מבואי הקדשים (סוף מבוא ג'), שערי חכמה פ"ב סעיף י"א, קונטרס יתורת הקרבנות דיני שתי הלחם, וכן מובא קיצור הדינים בהמשך הגליון.

20. ויקרא פרק כ"ג פסוקים ט"ו – כ"א, מובא בהמשך הגליון.

21. או"ח תצ"ד.

22. צ"ע שהרי את שתי הלחם לא מקריבים במזבח, וי"ל כמה אופנים:

א. את התנופה בשתי הלחם צריך לעשות ליד המזבח (עיין רמב"ן וריטב"א ב"ב פ"א:). ונחשב כמו הקרבה במזבח. ב. הגר"ח מ' שטיינברג ביאר שאכילת הכהנים נחשב כמו הקרבה במזבח, עיי' בספרו משנת חיים מנחות סי' ל"ט ד', וביקרא קי"ג ב'. ג. עוי"ל ששתי הלחם באים עם הכבשים, וזריקת דם הכבשים מתירה אותם ונחשב הקרבה לחמים (עיי' מנחות נח. ששתי הלחם נחשב שחמץ הותר מכללו). ד. בשו"ת יוסף אומץ להחיד"א סי' מ"ג כתב שבהקטרת אימורי הכבשים נחשב שהוקטר משתי הלחם לאישים (כמבואר במנחות נז:).

וְחִיגָה²³. וְהוּבָא מְנַהֵג זֶה בְּאַחֲרוֹנֵיהֶם²⁴.

וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַלְחָם מַחֲטִים, כְּמוֹ שְׁתֵּי הַלְחָם²⁵.
מִי שֶׁלֹּא נוֹהֵג לְאָכַל חֶלֶב וּבָשָׂר בְּסֵעוּדָה אַחַת²⁶, רָאוּי לְהִבְיֵא שְׁתֵּי
לְחָמִים יָפִים וּמְתַבְּלִים בְּיוֹתֵר²⁷ בְּאִמְצַע הַסֵּעוּדָה, שֶׁיְהִי נֶכֶר
שְׁעוֹשֵׂה זֶכֶר לְשְׁתֵּי הַלְחָם לְקִים אֶת דְּבַר הַרְמ"א²⁸. אוֹ שְׂיִכְרֵךְ
עַל לְחָמִים מִיְחָדִים שְׂאִינוֹ מְבֻרָךְ עֲלֵיהֶם כָּל הַשָּׁנָה²⁹.

מְנַהֵג נוֹסֵף

ח. כְּתָבוּ הָרֵאשׁוֹנִים שְׁנֵהֲגוּ הַנְּשִׂים לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְעוֹת לֶחֶם אֲרָךְ
עִם אַרְבַּע רְאשִׁים זֶכֶר לְשְׁתֵּי הַלְחָם³⁰, וְעוֹד טַעַם. וּמוּבָא מְנַהֵג זֶה

בַּפּוֹסְקִים³¹.

אֲפָשָׂר לַעֲשׂוֹת שְׁתֵּי לְחָמִים בְּצוּרַת שְׁתֵּי הַלְחָם, וּכְשִׁיבִיא
אוֹתָם לְשִׁלְחוֹן בְּסֵעוּדַת הַיּוֹם, יִבְאֵר לְבַנֵּי בֵּיתוֹ בְּקִצּוֹר אֶת דֵּינֵי
שְׁתֵּי הַלְחָם, וְיַחֲשֵׁב לָהֶם כְּפֶלְאוֹ הַקְּרִיבוֹ. וְכֵן יִקְיָמוּ בְּזֶה אֶת מְנַהֵג
הַרְמ"א.

31. מקור חיים תצ"ד, חק יעקב שם סק"ט, א"ר סק"י,
החיד"א בלב דוד ל"א, מועד לכל חי (הגר"ח פלאג"י) ח' י', כה"ח
תצ"ד ס'.

לְמַעֲשֵׂה

- א. לומר את פסוקי התורה בפרשת אמר (ויקרא
כ"ג ט"ו-כ"א), וכן ללמד את דיני שתי הלחם,
ולבנו לקים בזה "ונשלמה פרים שפתינו".
- ב. לעשות זכר לשתי הלחם על ידי הבאת שתי
לחמים בסעודה, או לעשות לחם ארוך עם ד'
ראשים.

פְּרָטִים נוֹסְפִים בְּעִמּוּד 8

- 23. הטעם שלא תקנו חיוב להביא שתי לחמים כמו שתקנו ב'
תבשילים לביל פסת, ע"י אגרות משה או"ח ח"ב ק"ס.
- 24. מטה משה תרצ"ב, מ"א תצ"ד ט', חק יעקב י"ב, שולחן
שלמה ח', ערוה"ש ה'.
- 25. מ"א תצ"ד ט' ומ"ב ס"ק י"ז.
- 26. ע"י באה"ט תצ"ד ח' בשם הכנה"ג והשלי"ה, ופמ"ג יו"ד
פ"ט (במ"ז ג', ושפ"ד ו'). ומקור המנהג ע"פ הזוה"ק (הובא בב"י
או"ח קע"ג, ודרכ"מ יו"ד פ"ט ב').
- 27. חמדת ימים ח"ב ענייני שבועות פ"ג אות צ"ט.
- 28. כן משמע בשיירי כנה"ג תצ"ד הגהות הטור ג' ד' ע"ש.
- 29. ע"י שו"ת שלמת חיים (להגר"ח זוננפלד) סי' שכ"ה.
- 30. כלבו סי' נ"ב, תשב"ץ ח"א ס"ס קל"ד.

קִצּוֹר הַלְכוֹת שְׁתֵּי הַלְחָם

לְצַרֵּךְ לְמוֹד הַהֲלָכוֹת בְּחַג הַשְּׁבִיעוֹת כְּמוֹ שְׁפָתוֹב "נְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ"

בְּסוּקֵי הַתּוֹרָה - וִיקְרָא פֶּרֶק כֶּג

- (טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבֵּי'אֲכֶם אֶת-עֵלְמֵר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שְׁפָתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה:
- (טז) עַד מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׂבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה':
- (יז) מִמוֹשְׁבֵיכֶם תִּבְיָאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנַיִ עֶשְׂרִים סֵלֹת תִּהְיֶינָה חֲמִיץ תִּאֲפִינָה בַּפוּרִים לַה':
- (יח) וְהִקְרַבְתֶּם עַל-הַלְחָם שְׁבַעֲת כֶּבֶשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפֶר בּוֹ-בֶקֶר אֶחָד וְאֵילָם שְׁנַיִם יִהְיוּ עִלָּה לַה' וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם אִשָּׁה רִיח־נִיחָח לַה':
- (יט) וְעִשִּׂיתֶם שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת וּשְׁנַיִ כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבַח שְׁלָמִים:
- (כ) וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבֶּכָרִים תְּנוּפָה לַפָּנִי ה' עַל-שְׁנַיִ כֶּבֶשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה' לַכֹּהֵן:

פתיחה

אלו הם קרבנות הצבור שמקריבים בחג השבועות³²:

א. קרבן תמיד.

ב. קרבנות מוסף: שני פרים, איל אחד, שבועה כבשים לעולה, ושעיר לחטאת (בפרשת פנחס)³³.

ג. קרבנות שתי הלחם: שתי לחמים, שני כבשים לשלמים, פר שני אילים ושבועה כבשים לעולה, ושעיר לחטאת (בפרשת אמר)³⁴.

מרכיבי שתי הלחם: סלת³⁵ ומים³⁶. ואין בהם שמן ולבונה³⁷.
השעור: שני עשרונים סולת - עשרון לכל לחם³⁸.
הגדל: כל לחם הוא מלבן בארז שבועה טפחים, על רחב ארבעה טפחים³⁹. (לעבי אין שעור).

מצות הבאת שתי הלחם מתחלקת לששה חלקים:

חלק א' - הכנת הסלת.

חלק ב' - הכנת הלחמים.

חלק ג' - התנופה.

חלק ד' - הפכשים לשלמים.

חלק ה' - החטאת והעולות.

חלק ו' - האכילה.

חלק א' - הכנת הסלת⁴⁰

שתי הלחם באים מחטים מבוחרות⁴¹, מהתבואה החדשה⁴².
א. השדה - בוחרים את השדה המבחרת ביותר, בארז

ובעבודת הקרבנות ח"ב נ"ב כתב שהעולות לפני שתה"ל והחטאת אחרי שתה"ל.

35. הוא החלק היותר עבה ומבוחר שבגרעין החיטה (אמנם הקמח שהוא דק כאבק - פסול).

36. שנשמרו על טהרת הקודש, עיין טהרות פ"א משנה ט' וברע"ב ומשנה אחרונה שם.

37. משנה מנחות נט., רמב"ם מעשה"ק י"ב ז' וברדב"ז.

38. עשרון הוא שיעור הפרשת חלה (בקמח חיטים לדעת החזו"א 2.250, ולהגר"ח נאה 1.600. אמנם בסולת המשקל סגולי שונה).

39. וארבע קרנות, כל קרן בגובה 4 אצבעות.

40. דיני הכנת הסולת למנחות נתבארו בהרחבה בקובץ תורת הקרבנות מנחות.

41. משנה מנחות פג:

42. שנשרשה אחרי הבאת שתי הלחם בשנה שעברה.

32. סך הכל 26 בהמות לקרבנות ציבור, כמו שכתב הרמב"ם תמידין ומוספין ח' א'. מלבד שתי הלחם, ומנחת נסכים והיין של 22 עולות ו- 2 שלמים.

33. סדר הקרבת המוספין: דעת רבינו גרשום במנחות נה: שקרבנות המוספין קודמים לקרבנות שבאים בגלל הלחם. וכן דעת רוב האחרונים: סידור היעבי"ץ, מלבי"ם אמור סוף אות קע"א, טהרת הקודש זבחים ו: , חס"ד בתוספתא שבועות א' א', הר המוריה תמו"מ ט' י"ב, בנין שלמה ח"ב או"ח ל"ו (והוכיח כן ברמב"ם תמו"מ ח' א'), עבודת הקרבנות ח"ב נ"ב, חזו"א מנחות ל"ג י"ז וביאר שתדיר קודם. אמנם המנ"ח ש"ז י"א כתב שאין בהם קדימה והם שווים, וכן מבואר במהריק"ו תמו"מ ח' א'.

[בהקרבת השעיר לחטאת, נחלקו האחרונים האם קרב אחרי העולות (כמו בסוכות), או שחטאת קודמת לעולות].

34. סדר הקרבת הקרבנות שעם שתי הלחם: בפסוק (ויקרא כ"ג י"ח) כתוב שמקריבים קרבנות אלו "על הלחם", ובתו"כ שם פרק י"ג ו' ובמנחות מה: מבואר שהכוונה בגלל הלחם, משמע שמקריבים את הקרבנות אחרי הלחמים. וכן משמע ברמב"ם תמו"מ ח' א' שכתב שמקריבים קרבנות אלו עם הלחם, וברס"ג וחזקוני ויקרא שם ביארו: על הלחם - עם הלחם. וברמב"ם תמו"מ ט' ט': דבר הבא בגלל היום קודם לדבר הבא בגלל הלחם, ולכן שתי הלחם קודמים לכבשים, וא"כ ה"ה הלחמים קודמים לשאר הקרבנות שבאים בגללם. וכן נקט בפשיטות החזו"א מנחות ל"ג ט"ו (ד"ה י"ג) י"ז (ד"ה ומיהו), והוסיף שגם שני הכבשים לשלמים קודמים לשאר הקרבנות כיון שהם מתירים את הלחם.

אמנם הרמ"ע מפאנו (סדר עבודה רבה סוף פ"ט) ובסידור יעבי"ץ כתבו שמקריבים את החטאת והעולות לפני שתה"ל והכבשים.

קרבנות שתי הלחם			
שני כבשים לשלמי ציבור		שתי הלחם	
			
שעיר עיזים	שבועה כבשים	שני אילים	פר אחד
			
לחטאת	לעולה		

מוסף חג השבועות			
שעיר עיזים	איל אחד	שבועה כבשים	שני פרים
			
לחטאת	לעולה		

הציורים מתוך ספר שיעורים בספר ויקרא

יִשְׂרָאֵל⁴³. חֹרְשִׁים וְזֹרְעִים בְּצִנּוֹה מִיְחַדָּת⁴⁴.

ב. קְצִירָה - קֹצְרִים אֶת הַחֲטִים שֶׁנִּגְמַר בְּשׂוֹלָם.

ג. בְּרִירַת הַחֲטִים - בּוֹחֲרִים מִכָּל הַתְּבוּאָה שֶׁלֹּשׁ סָאִים חֲטִים⁴⁵, הַמְּבַחֲרִים בְּיוֹתֵר.

דְּשִׁים, זֹרִים, בּוֹרְרִים וְעוֹשִׂים שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת שִׁיפָה וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּעִטָּה⁴⁶.

ד. טְהִינָה - טוֹחֲנִים בְּרִיחִים שֶׁל גְּרוֹסוֹת⁴⁷.

ה. נְפוּי - מְנַפֵּים בְּשִׁתִּים עֲשָׂרָה נְפוֹת⁴⁸, עַד שֶׁיִּשְׂאָרוּ שְׁנֵי עֲשָׂרוֹנִים סֵלֶת מְבַחֲרִים⁴⁹.

ו. קְנִיָה - הַקְּנִישׁ קוֹנִים (אֶת הַחֲטִים אוֹ אֶת הַסֵּלֶת⁵⁰), מִכֶּסֶף שֶׁל תְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה⁵¹.

חֶלֶק ב' - הַכְּנַת הַלְּחָמִים

הַכְּנַת הַלְּחָמִים נְעִשִׂית בְּעָרֵב יוֹם טוֹב⁵² (בְּשָׁנָה זוֹ תִּשְׁפ"ב - בְּעָרֵב שַׁבָּת).

א. מִדִּידָה - מְבִיאִים שְׁנֵי בָּלִים בְּמִדַּת עֲשָׂרוֹן⁵³, מְנִיחִים בְּכָל בָּלֵי

43. מחו"ל פסול, ע"י מנחות פג: רמב"ם תמו"מ ח' ב'.

44. ע"י משנה במנחות פה.

45. כדי להוציא מהם אחרי כל הניפויים 2 עשרונים סולת (חמישית מהחיטים).

46. רמב"ם תמו"מ ח' ג', השיפה והבעיטה כדי לרכך ולהסיר את הקליפות שדבוקות לגרעין, כמו בכל המנחות.

לתיתה: במזבח אבנים ח"ב ח' ד' כתב שמצווה ללתות כיון שע"י הסולת יותר מובחרת. אבל בדברי מלכיאל ח"ד כ' כתב כיון ששפים ובוועטים אין צורך ללתות. וצ"ע.

47. ששוברות את גרעיני החיטה ולא טוחנות דק, ומתקבלת תערובת של סולת (שזה החלק המובחר), קמח דק (שהוא פסול), וקליפות.

48. משנה במנחות עו: , כדי להוציא את הקמח מהקליפות.

49. **טחינה שניה:** חוזרים וטוחנים את גרגרי הסולת לפירורים דקים, ע"י רש"י מנחות עו: סוד"ה בדקה, כתובות ק"יב. ד"ה קמח, אבות פ"ה משנה א'.

50. ברמב"ם תמו"מ ח' ג' מבואר שקונים חיטים. והנה במנחות עו: מבואר שקונים סולת, ולרש"י (כ"י) שם י"ל שרק במנחת יחיד כיון שאינו בקי צריך לקחת סולת. אך דעת הר"ש והראב"ד בתו"כ אמור י"ח א' שדוקא ציבור צריכים לקחת סולת (והובאו בליקו"ה במנחות שם).

51. שקלים פ"ד מ"א, רמב"ם שקלים ד' א'. וע"י שתה"ל קדושים בקדושת דמים.

52. כיון שאפיית שתה"ל לא דוחה שבת בערב יו"ט, מנחות צה: רמב"ם תמו"מ ח' ח'. וע"י מזבח אבנים ח"ב ח' תבנא לדינא שכיון שנעשה ע"י כל המשמרות, הם צריכים לבוא בעיו"ט להכין את הלחמים.

53. **כוונה לקדש בעישרון:** אם מודד בעזרה בכלי קדוש לא יכוון לקדש את הסולת כיון שאם תתקדש תפסל בלינה, ע"י רדב"ז מעשה"ק י"ב כ"ג, קר"א מנחות נו: , זבח תודה מנחות צה: סוד"ה והדבר.

שָׂאוֹר שֶׁיִּכּוֹל לְחַמֵּץ עֲשָׂרוֹן סֵלֶת⁵⁴, וּמוֹסִיפִים סֵלֶת עַד שֶׁיִּתְמַלְאוּ הַבָּלִים (בָּלֵי גֹדֶשׁ).

ב. לִישָׂה - לְשִׁים כָּל עֲשָׂרוֹן בְּפָנָי עֲצֻמוֹ⁵⁵, בְּמִים פּוֹשְׂרִים⁵⁶, וּמְתִינִים שִׁיחֲמִין⁵⁷.

ג. עֲרִיכָה - עוֹרְכִים כָּל לֶחֶם בְּצוֹרֵת מְלֶבֶן, בְּאֶרֶץ שְׁבַעָה טְפָחִים וְרַחֵב אַרְבָּעָה טְפָחִים⁵⁸. מוֹסִיפִים בְּצֶק מְרַבֵּעַ⁵⁹ בְּאֶרֶבָּעָה קָרְנוֹת הַלֶּחֶם, כָּל קָרֵן בְּגִבְהַת אַרְבַּע אֲצַבְעוֹת⁶⁰. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַחֲלוֹת צָרִיכוֹת לְהִיּוֹת שְׁוֹת⁶¹.

ד. קְטוּף - מוֹרְחִים אֶת פְּנֵי הַחֲלוֹת בְּמִים.

ה. אֲפִיָּה - אוֹפִים כָּל חֶלֶה בְּפָנָי עֲצֻמָּה⁶², בַּתְּנוּרָה שְׁבַעֲזָרָה⁶³, בָּלֵי

אמנם בחזו"א מנחות כ"ד י"א כתב שמצווה למדוד בעשרון קודש והוא מקדש רק לענין שאין פדיון, אבל לא נפסל ביוצא ולינה, ע"ש סק"ט. וכ"כ במרכה"מ תמו"מ ח' ז'.

54. כדי שיחמיץ יפה, תפא"י מנחות פ"ה בועז א'.

55. משנה במנחות צד. ורמב"ם תמו"מ ח' ו'.

56. כחמימות הרוק או יותר (ע"י משנה ברורה תנ"ה ל"ב). הטעם כיון שמים פושרין יותר יפים לעיסה, ועוד שהם ממהרים להחמיץ ושתה"ל צריך שיהיו חמץ.

57. לא מתעסקים בבצק, כיון שהעסק והלישה מונע חימוץ.

58. משנה במנחות צו. רמב"ם תמו"מ ח' י', וברבנו גרשום במנחות שם כתב שהשיעור הלכה למשה מסיני. לעובי הלחם אין שיעור, אמנם לפי החשבון יוצא שהעובי פחות מאצבע.

59. בתפא"י מנחות פ"א אות י"ז כתב שהקרן מרובע. וכן משמע קצת בתשב"ץ ח"א קל"ד (ד"ה אבל) שכתב שיהיו ארבע קרנות כמו קרנות המזבח.

60. רש"י במנחות צו, וכ"כ הרע"ב ותו"י"ט. בתשב"ץ ח"א קל"ד וחומר בקודש פ"ב נ"א פירשו כן גם ברמב"ם תמו"מ ח' י' (דלא ככס"מ ורלב"ג). ומשמע בתשב"ץ וחומר בקודש שם שהגובה ארבע אצבעות של הקרן כולל את עובי הלחם.

61. תו"כ אמור י"ג ב', ובאר הח"ח שיהיו שוות בתמונתן וצורתן. וצ"ע שהרי גודל החלות בלא"ה שווה, וי"ל שיהיו שווים גם בעובי הלחם, ובעובי הקרנות, וכן בכמות המים בבצק, או באיכות האפייה.

62. משנה במנחות צד. נאפות אחת אחת.

לאפות יחד: בפשטות הכוונה דוקא אחת אחת ולא לאפות את שניהם יחד, ע"י קרית ספר תמו"מ פ"ח, מנ"ח ש"ז ח', ליקוטי הלכות שם (בתורת הקדשים א'), ועוד. אמנם הטהרת הקודש במנחות שם וחזו"א מנחות כ"ו ה' ביארו שהכוונה שאפשר גם אחת אחת. והקרן אורה שם פירש שצריך רק להכניס לתנור אחת אחת ואפשר לאפות יחד.

63. משנה במנחות צה: אפייתן בפנים ורמב"ם תמו"מ ח' ז'.

כוונה לקדש בתנור: בליקו"ה שם כתב שנחלקו תוסי' והרמב"ם האם להלכה התנור כלי שרת, ולהרמב"ם שהתנור כלי שרת והלחם מתקדש צ"ע מדוע לא נפסל בלינה, והסיק שלא יכוון לקדש. וכן לפי האחרונים שביארו שאף להרמב"ם התנור לא מקדש, אי"צ לכוון לקדש. לדעת הלח"מ תמו"מ ח' ז' וחזו"א מנחות כ"ד י' מתקדש קצת ולא נפסל בלינה, ולכא' לפי"ז צריך לכוון לקדש! וצ"ע.

דפוס⁶⁴, עד שייאפו היטב⁶⁵.

למערב⁷⁵. מעמיד לחם בצד פל כבש⁷⁶, מניח שתי ידיו מתחת הכבשים, ומגביה הכל יחד⁷⁷. מוליך ומביא לארבע רוחות, מעלה ומוריד⁷⁸.

1. שמירה - אחרי האפייה צריך לשמור את החלות היטב עד למחרת שלא יפסלו⁶⁶. דהינו: שלא יטמאו⁶⁷, ולא יתעפשו⁶⁸, ולא יתבשו, וכן שלא יחסר מהם פלום⁶⁹, ולא ישברו⁷⁰.

חלק ד' - הכבשים לשלמים

חלק ג' - התנופה

לאחר התנופה מקריבים את שני הכבשים לשלמים⁷⁹.

התנופה בשתי הלחם נעשית אחרי הקרבת קרבן התמיד וקרבות המוספין⁷¹.

א. שחיטה וזריקה - שוחטים את שני הכבשים בצפון⁸⁰, ומקבלים את דמם. מוליכים וזורקים בפומבח שתי מתנות שהן ארבע⁸¹. אם נשאר דם, שופך ליםוד.

א. הבאה - מביאים את שתי הלחמים, וכן שני כבשים זכרים בני שנה לשלמים⁷².

ב. הפשט ונתוח - מפשיטים את העור מהכבשים, מוציאים את האמורים⁸², חותכים את החזה ואת השוק של רגל ימין.

ב. תנופה ראשונה - מניפים את שני הכבשים חיים, יחד עם שתי הלחמים⁷³.

ג. תנופה שנייה - מניפים את החזה והשוק של שני הכבשים, עם האמורים⁸³.

צורת התנופה: הפהון שזכה להניף עומד במזרח העזרה⁷⁴ ופניו

צורת התנופה: הפהון שזכה להניף עומד במזרח העזרה ופניו למערב. מניחים על ידיו את החלבים⁸⁴, ועליהם מניחים את החזה והשוק, ועל החזה והשוק את יותרת הכבד ושתי הפליות, ועליהם את האליה⁸⁵. מוליך ומביא לארבע רוחות, מעלה ומוריד.

64. טהרת הקודש מנחות צד., שו"ת חת"ס או"ח קכ"ה, ישועות יעקב או"ח רנ"ד ב'.

65. שיקרמו פניהם העליונים והתחתונים, ישועות יעקב שם ותשובה מאהבה ח"א נ"ח. אמנם להידור מצווה, וכן משום 'למשחה' באכילת הכהנים, צריך לאפות יותר עד שייאפו היטב.

66. **אם נפסלו:** בפשטות א"א להביא שתי הלחם כיון שאין אפיותן דוחה יו"ט, (ועיין 'פתאום יבא' סימן ט' אות ח' כמה אופנים שאפשר להביא ביו"ט). במשנה באבות פ"ה מ"ה כתוב שאחד מעשרה ניסים שנעשו במקדש שלא נמצא פסול בשתי הלחם, וביארו רש"י והרע"ב שאם היה נמצא פסול לא היה אפשר להביא אחר כיון שאינו דוחה יו"ט.

67. אם נטמאו בטומאת מת (וי"א גם בטומאת שרץ) ואין לחם אחר, מביאים בטומאה ואינם נאכלים.

68. אם נתעפשו, נפסלו משום הקריבהו נא לפחתך, ולכאוי ה"ה אם התייבשו, וצ"ע.

69. אם נחסר מהלחם קודם זריקה נפסלו, רמב"ם פסוה"מ י"ב ג'.

70. אם נשברו מעט אף שלא נחסר כלום לכא' נפסל (כמו במנחות יב: בלח"ה"פ), וצ"ע. עיין מקדש דוד ח' ב' (ד"ה והנה לפי).

71. כנ"ל בפתיחה.

72. בהוריות יג. כתוב ששתי הלחם קודמים לכבשים, וביאר החסדי דוד בתוספתא הוריות ב' ד' שצריך להביאם לעזרה לפני הכבשים.

73. ברייתא במנחות סב. וכמו שפירשו רש"י ורבינו גרשום שם שמדובר בתנופה הראשונה, ותוס' מנחות מז. ד"ה שיהא, רש"י ומאירי סוכה לו: , סמ"ג עשין ר"ב. וכ"כ הלח"מ ומער"ק תמו"מ ח' י"א וכפות תמרים סוכה לו: בדעת הרמב"ם. וכן נקטו לדינא התפא"י בחומר בקודש פ"ב נ"א, ליקוטי הלכות מנחות סב. (בתורת הקדשים ז'), ועבודת הקרבנות ח"ב ס'.

[ועי' ח"י הגר"י מעשה"ק פ"ט שביאר ברמב"ם שבתנופה ראשונה מניפים רק את הכבשים ע"ש].

74. לדעת הרמב"ם מעשה"ק ט' ו' ותמו"מ ח' י"א צריך דוקא במזרח. אמנם דעת רש"י ותוס' מנחות סא. שאפשר גם במערב.

75. כדי לקיים לפני ה', ע"י הגהות ראמ"ה מנחות סא. וטהרת הקודש סב.

76. כרבי במנחות סב. ששתי הלחם בצד הכבשים וכמ"ש הלח"מ תמו"מ ח' י"א. בליקו"ה במנחות שם (בתורת הקדשים ז') הוסיף שלחם אחד בצד כבש זה ולחם אחד בצד כבש זה.

77. בפשטות מצמיד את הלחמים והכבשים, ומכניס זרועותיו מתחת כולם יחד ומגביה. ויל"ע האם הבגדי כהונה שבזרועותיו חוצצים בין ידיו לכבשים והלחמים.

78. משנה במנחות סא. וכמו בלולב.

79. במשנה בזבחים נד: כתוב שהכבשים הם קדשי קדשים, ולכן טעונים שחיטה בצפון ונאכלים רק לזכרי כהונה וליום ולילה, וכן יש בהם מעילה (מעילה ט.). [ומ"מ נקראים 'שלמים', כיון שאינם באים לכפרה, ויש בהם תנופת חזה ושוק ונסכים כמו שלמים].

80. משנה בזבחים נד: כדין קדשי קדשים. שחיטת הכבשים מקדש את הלחם קדושת הגוף להפסל ביוצא ולינה (ע"י מנחות מז. לענין יוצא). וצריך לכוון לקדש את הלחם (ע"י רש"י במדבר ו' י"ז בלחמי נזיר).

81. משנה זבחים נד: .

82. לדעות לקמן שבתנופה שניה מניפים גם את האימורין.

83. בברייתא במנחות סב. כתוב (לדעת רבנן) שמניפים חזה ושוק כמו שלמי יחיד. וא"כ צריך להניף גם את האימורין כמו שלמים, וכ"כ רבינו גרשום שם סב: , והראב"ד בתו"כ צו פרק ט"ז ה', וכן נקט השפ"א שם, הר המוריה תמו"מ ח' י"א והליקוטי הלכות (בתורת הקדשים אות ז' נ').

אמנם הרמב"ם תמו"מ ח' י"א לא הזכיר את האימורים, עיין הגהות שוהם וישפה ברמב"ם ורש"ש מנחות סא. במשנה.

84. חלב המכסה את הקרב, חלב שעל הקרב, וחלב הכסלים.

85. רמב"ם מעשה"ק ט' ח' בתנופת שלמים, וה"ה כאן נלמד

יֵשׁ אֹמְרִים שְׁגָם בְּתַנּוּפָה הַשְּׁנִיָּה מְנִיפִים אֶת שְׁתֵּי הַלְחָמִים.⁸⁶
ד. הַקְטָרָה - מְקַטְרִים אֶת הָאֹמְרִים שֶׁל שְׁנֵי הַכֶּבֶשִׁים עַל
הַמִּזְבֵּחַ.⁸⁷ הַקְטָרֵת הָאֹמְרִים מְתַרְהָ אֶת בְּשַׁר הַכֶּבֶשִׁים בְּאֵכִילָה,
וְכֹן אֶת שְׁתֵּי הַלְחָמִים.⁸⁸
ה. מְנַחַת נְסָכִים - מְקַטְרִים אֶת מְנַחַת נְסָכִים שֶׁל שְׁנֵי הַכֶּבֶשִׁים
עַל הַמִּזְבֵּחַ. לְכָל כֶּבֶשׂ עֲשָׂרוֹן סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁלֶשׁ לֹוג שָׁמֶן.

חֶלֶק ו' - הָאֵכִילָה

חֶלֶקָה - הַפְּהֵן הַגָּדוֹל נוֹטֵל חֶלֶה אַחַת⁹⁷, וְאֶת הַחֶלֶה הַשְּׁנִי
מְחַלְקִים לַפְּהֵינִים שֶׁל כָּל הַמְשַׁמְרוֹת⁹⁸, וְכֹן אֶת הַבְּשָׂר שֶׁל שְׁנֵי
שְׁעִירֵי הַחֲטָאוֹת⁹⁹, וְהַבְּשָׂר שֶׁל שְׁנֵי הַכֶּבֶשִׁים לְשִׁלְמִים.

הַכֶּנֶה לְאֵכִילָה - פֶּל פְּהֵן מִכִּין לְעֲצָמוֹ אֶת הַחֶלֶק שֶׁקָּבַל בְּבִשָּׁר
וּבְלֶחֶם, בְּצִוְרָה חֲשׂוּבָה וְטָעִימָה.¹⁰⁰

ב. אֵכִילָה - שְׁתֵּי הַלְחָם, בְּשַׁר שְׁעִירֵי הַחֲטָאוֹת וּבְשַׁר כֶּבֶשִׁי
הַשְּׁלָמִים הֵם קָדְשֵׁי קָדְשִׁים, וְנֹאכְלִים לְזָכְרֵי כְּהֵנָה בְּעֲזָרָה לְיוֹם
וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת.¹⁰¹

ג. סֵדֶר הָאֵכִילָה - כְּסֵדֶר הַהִקְרָבָה¹⁰². וְלָכֵן אֵכִילַת שְׁתֵּי הַלְחָם
קוֹדֶמֶת לְאֵכִילַת הַשְּׁלָמִים שֶׁבָּאִים עִמָּהֶם.¹⁰³

עבודת הלויים פרקים ב-ח.

93. מלבד השיר ששרו בניסוך היין של המוספין, כן מבואר
בסידור היעבי"ץ, עבודת הקרבנות ח"ב נ"א ס"ג, מזבח אבנים
ח"ב ח' תבנא לדינא י"ג, דרך חכמה כלי המקדש ג' ב' ביאוהה"ל
ד"ה ועל. וכן מצדדים חקרי לב או"ח ח"ב סימן צ"ב ואבני
או"ח כ"ה ונשאר בצ"ע.

94. בסדר עבודה לרמ"ע מפאנו פ"ט ושלטי הגיבורים מגן א'
כתבו שמנסכים כעת גם את היין של קרבנות מוסף, ושירים רק
שיר של מוסף.

95. מזמור כ"ט (הבו לה' בני אלים), מסכת סופרים פי"ח,
הובא בתפא"י בחומר בקודש פ"ו י"א. והטעם כיון שמזמור זה
מדבר על מתן תורה.

96. סוכה נג', רמב"ם כלה"מ ז' ה'.

97. יומא יז': ורמב"ם תמו"מ ח' י"א.

98. מבואר ביומא לט'. שהיה ברכה שהלחם הספיק לכל הכהנים
של כל המשמרות (אלפים ורבות), יש אוכל ושבע ויש אוכל
ומותר.

99. שיער של קרבנות המוסף, ושיער של הקרבנות הבאים עם
הלחם.

100. שנאמר "למשחה" - לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלים,
עיין חולין קלב': סוטה טו.

101. משנה זבחים נד': בכבשי עצרת, ובתוספתא פ"ו הי"ז
בשתי הלחם, וברמב"ם תמו"מ ח' י"א.

102. זבחים צ': רמב"ם תמו"מ ט' י"ב.

103. קרי"א מנחות מה': חזו"א מנחות ל"ג ט"ו. ואף
שמניפים יחד, אך שתי הלחם הם עיקר.

חֶלֶק ה' - הַחֲטָאֹת וְהָעוֹלוֹת

הַשְּׁעִיר - מְקַרְבִּים אֶת שְׁעִיר הַחֲטָאֹת.⁸⁹

הָעוֹלוֹת - מְקַרְבִּים אֶת הַפָּר, שְׁנֵי הָאֵילִים וְשִׁבְעַת הַכֶּבֶשִׁים
לְעוֹלָה. וְעִזֵּי הָעֶרְהָ.⁹⁰

מְנַחַת נְסָכִים - מְקַטְרִים אֶת מְנַחַת הַנְּסָכִים שֶׁל עֲשָׂר הָעוֹלוֹת.

נְסוּחַ הַיֵּין - מְנַסְכִּים בְּסֶפֶל שֶׁבְּמִזְבֵּחַ אֶת הַיֵּין שֶׁל שְׁנֵי הַכֶּבֶשִׁים
וְהָעוֹלוֹת, בְּזֶה אַחַר זֶה⁹¹. שְׁלֹשׁ לֹוג לְכֶבֶשׂ, אַרְבַּע לֹוג לְאֵיל, וְשֵׁשׁ
לֹוג לְפָר.

שִׁירַת הַלְוִיִּים⁹² - הַלְוִיִּים עוֹמְדִים עַל הַדּוֹכָן וְשָׂרִים שִׁיר שֶׁל יוֹם

משלמים.

86. רמב"ם תמו"מ ח' י"א, ובלח"מ שם כתב שנלמד מהתנופה
מחיים. בח"י הגרי"ז מעשה"ק פ"ט (ובמנחות סב.) הוכיח כן
מהברייתא במנחות מז': שחט שני כבשים כו' מושך שתים
ומניפן, ועי' רש"י שם. אמנם הליקוטי הלכות במנחות סב. (בזבח
תודה ד"ה וחכ"א) תמה על הרמב"ם, ונקט לדינא (בתורת
הקדשים נ') שלא מניפים את הלחם בתנופה שניה.

והנה ברמב"ם שם כתב שהלחם בצד, וביאר הלח"מ שנלמד
מהתנופה הראשונה. וכ"כ המאירי סוכה לו': וסדר עבודה
לרמ"ע מפאנו פ"ט. הגרי"ז (מעשה"ק פ"ט) כתב לפי ביאורו שם
שהרמב"ם לשיטתו שמניפים את הלחם רק בתנופה שניה, לכן
הלחם בצד, אבל לדעת רש"י שמניפים את הלחם גם בתנופה
ראשונה אי"כ תנופה שניה היא כמו התנופה בקרבן תודה
שהלחם למעלה.

87. שהם: החלבים (חלב המכסה, חלב שעל הקרב, חלב
הכסלים, וחלב הכליות), יותרת הכבד, שתי כליות, ואליה.

88. או"ש תמו"מ ח' י"א, מקד"ד ה' ה'. ועיין משנת חיים
מועדים ב' סימן צ"ו.

89. בפשטות חטאת קודמת לעולה. אמנם במלבי"ם אמור סוף
אות קע"ב ועבודת הקרבנות ח"ב ס"ד כתבו שכיון שיש שני
שעירים בשבועות והשני בא לכפר על טומאה שאירעה בין זה
לזה (עי' זבחים ו':) צריך לאחורו אחרי הכל. וצ"ע.

90. הובא לעיל בפתחה (הערה 34) דעת הרמ"ע מפאנו והיעבי"ץ
שמקריבים את הקרבנות שעם שתי הלחם לפני הלחמים.

91. ליקוטי הלכות סוכה נה., ובסוף תמיד (ובתורת הקדשים
א'). אמנם י"א שאחרי שהקטירו את מנחות הנסכים, מותר
לערב את היין של כל הקרבנות יחד, ולנסך.

92. דיני שירת הלויים נתבארו בהרחבה ב'תורת הקרבנות' דיני

לימוד דיני שתי הלחם

בימים אלו כל ישראל בצפייה והכנה מרובה לקראת היום הגדול 'חג השבועות' - יום מתן תורתנו. והנה ידוע מחז"ל והספרים הק' שהמעלות וההשפעות שבשבועות הם על ידי הקרבת 'שתי הלחם', ואם ח"ו לא נזכה בשנה זו שיבנה בית המקדש, יחסר לנו עיקר מעלת החג. לכן כתבו הקדמונים שראוי לעסוק בחג השבועות בדיני שתי הלחם, ויחשב כאילו הקרבנו כמו שכתוב: "ונשלמה פרים שפתינו".

ניתן ללמוד את קיצור דיני שתי הלחם ברמב"ם תמידין ומוספין פרק ח', וכן ב'עבודת הקרבנות' (לחתן הח"ח) ח"ב סימנים נ"ב - ס"ה. כמו כן ניתן לקבל:

1. חוברת אוצר דינים 'תורת הקרבנות' - על קרבנות חג השבועות ושתי הלחם.
2. גליון 'שתי הלחם' - במעלת לימוד דיני שתי הלחם וקיצור ההלכות (עם מקורות).
3. גליון מיוחד ובו 23 שאלות מגוונות לעיון בענייני שתי הלחם (כולל תשובות ומראי מקומות).

ניתן להשיג: בב"ב בטל': 03-6189607 או במייל: T8429433@gmail.com

זכר לשתי הלחם

מובא ברמ"א או"ח תצ"ד (ובאהרונים שם) שנוהגים להביא בסעודה בחג השבועות שתי לחמים לשולחן שהוא במקום המזבח, ויש בזה זכרון לשתי הלחם שהיו מקריבים ביום הביכורים. עוד כתבו הראשונים (כלבו נ"ב, תשב"ץ ח"א קל"ד) שנהגו הנשים לעשות בשבועות לחם ארוך עם ארבע ראשים זכר לשתי הלחם, ועוד טעם. ומובא מנהג זה בפוסקים (מקו"ח תצ"ד, ח"י סק"ט, א"ר סק"י, כה"ח סק"ס).

לקיום מנהגים אלו ניתן להכין 2 חלות בתבנית מלבן חד פעמית ולהוסיף 4 חתיכות בצק בפינות. ראה תמונה:

(גודל החלות בתמונה 15x20 ס"מ להמחשה בלבד)

קו משמרת המקדש

מענה לבירורי הלכה בענייני המקדש והקרבנות

שעי"י מכון תורת הקרבנות

☎ 03-676-2034 ☎

שלוחה 4 - פסולי הקרבנות (טמא יוצא ונותר)
 שלוחה 5 - כהנים לויים ובית המקדש
 שלוחה 6 - רבנים המשיבים על כלל הנושאים

שלוחה 1 - עבודות הקרבן (זבחים עופות ומנחות)
 שלוחה 2 - קרבנות ציבור (תמידין ומוספין ויו"כ)
 שלוחה 3 - קרבנות יחיד (חיוב חטאת ואשם מחוס"כ בכור מעשר פסח ורגלים)

לשאלות בדיני 'שתי הלחם' יש להקיש שלוחה 2 ואח"כ 9

כמו כן ניתן לשלוח שאלות בדוא"ל לאיגוד רבני 'משמרת המקדש' 6183442@gmail.com